

Aan de minister van Economische Zaken en Klimaat,
dhr. ir. E. Wiebes

Aan de minister van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties,
mw. drs. K.H. Ollongren

Groningen, 25 april 2019
Betreft conceptbeleidsregels Versterken

Geachte heer Wiebes, mevrouw Ollongren,

Het Groninger Gasberaad heeft de conceptbeleidsregels Versterken mogen ontvangen. De grote ongerustheid die wij al maanden over de uitwerking van de Nieuwe Aanpak hebben is hiermee niet weggenomen. Integendeel, de nu voorgestelde procedure is niet in het belang van de gedupeerde inwoners van het Groninger gasveldgebied.

Om te beginnen maken we bezwaar tegen de gang van zaken. De beleidsregels die nu worden ontworpen zijn weliswaar geen wetsvoorstellen en volgen om die reden ook niet die procedure. Maar ze zijn wel degelijk zeer ingrijpend in het maatschappelijk verkeer, zowel op individueel als op organisatie-/instantieniveau. Het lag, volgens ons, daarom voor de hand om een dergelijke regeling op een gedegen en zorgvuldige wijze te organiseren en alle betrokkenen daar in een vroegtijdig stadium bij te betrekken, dan wel een serieuze en brede consultatie op een concept te organiseren. Beiden zijn niet aan de orde. Ongetwijfeld hebben juristen van verschillende betrokken instanties eerdere concepten mogen becommentariëren maar een degelijke *uitvoeringstoets* is niet gedaan. Er is geen bestuurlijk overleg over geweest en er is geen exercitie geweest om te toetsen hoe deze procedure uitwerkt voor de gedupeerde inwoners in het gebied. Maatschappelijke organisaties zijn op het laatste moment betrokken, ruimte voor een open gesprek was er toen al niet meer.

Naar onze mening wordt met deze voorgestelde procedure een nieuw bureaucratisch monster gecreëerd dat zelfs voor Groningse begrippen ongekend is.

In de nieuwe aanpak spelen vijf gemeenten een rol, twee ministeries, een (nieuw te vormen en in te regelen) TCV, een (nieuw te vormen en in te regelen) uitvoeringsorganisatie, onbekende engineeringcapaciteit van buiten, SodM, en de TCMG en – nog steeds – de NAM en het CVW. De verschillende rollen blijven overigens onduidelijk. Hoe zit het straks met de uitvoeringsorganisatie? Het Rijk is de baas maar de gemeenten zijn opdrachtgevers. Is dat nog steeds een 'samenwerkingsverband'? Naar verwachting is het contract tussen CVW en NAM per 1/1/20 opgeheven. Maar verlenging is een optie.

De beleidsregels zijn opgesteld met als doel de publieke verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor de veiligheid ten aanzien van de gevolgen van gaswinning juridisch goed te borgen. Het is verder een poging de verantwoordelijkheden, rollen en taken tussen al die organisaties te ordenen

en de rechtsbescherming van burgers te waarborgen. Maar interessanter is wat het níet is: namelijk een oplossing voor duizenden mensen die op de één of andere manier kampen met de gevolgen van de gaswinning. Integendeel. Met deze beleidsregels krijgen (nog meer) mensen er (nog meer) kopzorgen bij.

Het is overduidelijk dat deze regels zijn bedacht om de staat juridisch goed af te dekken tegen mogelijke aansprakelijkheidsclaims. En dat daarnaast geprobeerd is de gemeenten een rol in de hele operatie te geven. Een rol die wel wat moet lijken, maar formeel zo weinig mogelijk kan voorstellen.

De beleidsregels zijn niet ontworpen met het doel en oogmerk voor bewoners een helder, eenduidig proces te kunnen bieden die hen snel veiligheid biedt en in staat stelt eigen afwegingen te kunnen maken. Vragen als: hoe ontwikkelen we een versterkingsproces waarin de bewoner maximaal ontzorgd en minimaal belast worden, zijn duidelijk niet aan de orde geweest. Nu kan het verweer zijn dat dat ná vaststelling van deze formele regeling alsnog ingericht kan worden, maar dat is niet waar. Als deze beleidsregels worden vastgesteld laten die niet of nauwelijks ruimte om een daadwerkelijk bewonersvriendelijk proces in te richten. Zelfs niet met de beste wil van de wereld.

Het is onze diepste overtuiging dat wanneer deze beleidsregels worden vastgesteld er opnieuw een papieren werkelijkheid is gecreëerd die op geen enkele manier aansluit op de problemen in de praktijk. Alleen al het feit dat voor de uitvoering van de beleidsregels twee nieuwe organisaties moeten worden ingericht (TCV en uitvoeringsorganisatie), een geheel nieuwe overlegstructuur moet worden ingericht en nieuwe werkprocessen (we hebben het wel over typologieën en categorieën maar die zijn er nog niet!) zijn we zeker minimaal een jaar verder. Dat verhoudt zich niet tot het snel veilig(er) en weer leefbaar maken van het gaswinningsgebied. Het wordt een nieuw hoofdstuk in het toekomstig rapport van de Parlementaire Enquête.

We concluderen dat we de gedupeerde bewoners in dit proces als sluitstuk moeten zien. Ze zijn overgeleverd aan technocratische beoordelingskaders waar ze geen invloed op kunnen uitoefenen. Niet direct maar ook niet indirect via hun eigen bestuurders of belangenbehartigers. Ze worden geconfronteerd met besluiten die nog drie keer veranderd kunnen worden, in een tempo waar ze geen enkele invloed op hebben. Nergens staat de overheid garant voor een tijdpad, nergens is een doorlooptijd opgenomen, althans aan overheidszijde. De gedupeerde bewoner moet wel binnen strikte termijnen reageren. Nergens wordt de gedupeerde bewoner daarvoor gecompenseerd. Het is slikken of stikken.

In het recente verleden is veel geld en veel tijd geïnvesteerd in nieuwe instituten, nieuwe commissies, nieuw onderzoek. Altijd met de argumenten: "het is nu eenmaal complex, het kan niet anders, laten we het eerst maar zo doen, we kunnen niet eindeloos blijven praten, enz." Het heeft de oplossing nooit dichterbij gebracht. De leercurve lijkt hardnekkig plat: we gaan opnieuw dezelfde fouten maken. Terwijl het best anders kan. Op 11 maart is afgesproken (Governance versterken: uitgangspunten voor besluitvorming: 10.1) dat de beleidsregel 'in nauw overleg met BKZ, de regio, de UO en de maatschappelijke organisaties' wordt vastgesteld. Wij hadden daar destijds een proces voor ogen zoals ook het schadeprotocol vorig jaar in co-productie tot stand is gekomen.

Samen staan we sterker!

Nu is dat, in ieder geval voor ons, heel anders. We zijn op het laatste moment geconfronteerd met een volledig concept en hebben naar onze smaak nauwelijks ruimte gehad om eigen argumenten en voorstellen in te brengen. Wij zouden heel graag de gelegenheid hebben om alsnog- in een proces onder hoge druk - een serieuze dialoog te voeren. We kunnen niet anders dan een dringend beroep op u doen om die ruimte alsnog te nemen.

Met vriendelijke groet,
Namens het Groninger Gasberaad,

Jan Wigboldus
Voorzitter

Susan Top
Secretaris